

Kopia till

li.transport.remissvar@regeringskansliet.se

li.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar gällande promemorian Kraftfullare åtgärder mot manipulation och allvarligt missbruk av färdskrivare

Sammanfattning

Transportstyrelsen tillstyrker förslagen men föreslår att även passagerare, om det finns synnerliga skäl, ska kunna omfattas av de tvångsmedel som föreslås i den nya lagen om åtgärder mot manipulation och missbruk av färdskrivare. Mot bakgrund av att det finns så kallade flerförarsystem bör också ordet *förare* förklaras i lagtexten. Vidare bör övriga förslag till ordförklaringar och ordet *misstanke* förtydligas. Transportstyrelsen föreslår slutligen några smärre justeringar i ett par av författningsförslagen.

Transportstyrelsens synpunkter

1.1 Förslag till lag om åtgärder mot manipulation och missbruk av färdskrivare

Ordförklaringar

Transportstyrelsen ställer sig frågande till om ordet *färdskrivare* som förklaras i 2 § är tillräckligt för att innefatta alla delar i färdskrivarsystemet. I 4 kap. förordningen (2004:865) om kör- och vilotider samt färdskrivare m.m. används istället begreppet *färdskrivarutrustning*. Transportstyrelsen vill framhålla vikten av att all utrustning inom ramen för färdskrivarsystemet ska omfattas av den nya lagstiftningen. Ordet färdskrivare för lätt tanken enbart till fordonsenheten, särskilt eftersom ordet *förarkort* har en egen förklaring. Ett förarkort är också en del av färdskrivarsystemet. Det är därför viktigt att definitionerna avser att omfatta alla ingående delar i färdskrivarsystemet. Det vill säga fordonsenhet, förarkort, diagramblad, rörelsesensor, adapter som ersätter rörelsesensor i vissa fordon, kablage, extern GNSS-anordning, anordning för fjärravläsning (DSRC) och plombering. Detta bör utvecklas antingen direkt i bestämmelsen eller i författningskommentaren till paragrafen.

Transportstyrelsen föreslår vidare att det i 2 § även införs en förklaring av ordet *förare*. En person som sitter på passagerarplatsen eller befinner sig på annan plats i fordonet än den person som för tillfället kör eller har kört, kan betraktas som förare enligt reglerna om kör- och vilotider. Därför bör även detta framgå av ordförklaringarna till den nya lagen. Vid multibemannning, eller så kallat flerförarsystem, utgörs fordonsbesättningen av minst två förare som medföljer fordonet för att köra det under varje körperiod mellan två på varandra följande perioder av dygnsvila eller mellan en period av dygnsvila och en period av veckovila. Om det vid kontroll kan antas att färdskrivaren allvarligt har missbrukats är det av vikt att även andra personer som befinner sig fordonet och är att betrakta som förare får underkastas de tvångsmedel som lagen avser att reglera.

Föreslagen lydelse

Transportstyrelsens förslag

Ordförklaringar

2 §

I denna lag betyder

färdskrivare: utrustning som enligt särskilda föreskrifter ska användas i ett fordon för att automatiskt eller halvautomatiskt visa, registrera, skriva ut, lagra och lämna detaljerad information om fordonets förflyttningar och om förarens aktiviteter,

förarkort: ett smartkort, avsett att användas tillsammans med en färdskrivare, som identifierar föraren och gör det möjligt att lagra och överföra data om förarens aktiviteter.

färdskrivare: utrustning som enligt särskilda föreskrifter ska användas i ett fordon för att automatiskt eller halvautomatiskt visa, registrera, skriva ut, lagra och lämna detaljerad information om fordonets förflyttningar och om förarens aktiviteter,

förare: person som kör fordonet, även under kort tid, eller som i tjänsten medföljer i ett fordon för att vid behov vara tillgänglig för körning,

förarkort: ett smartkort, avsett att användas tillsammans med en färdskrivare, som identifierar föraren och gör det möjligt att lagra och överföra data om förarens aktiviteter.

Genomsökning av fordon och kroppsvisitation vid misstanke om allvarligt missbruk av en färdskrivare

Transportstyrelsen föreslår att det i 5 § förslag till ovan nämnda lag införs en möjlighet att, om synnerliga skäl föreligger, även kroppsvisitera en passagerare i fordonet, jämför 28 kap. 11 § rättegångsbalken (1942:740) eller 11 § klampningslagen (2024:1089). Det är inte osannolikt att en passagerare ombeds eller på annat sätt hjälper till att på sig själv gömma föremål som har använts för att allvarligt missbruka färdskrivaren. Det kan till exempel vara fråga om förarkort som inte tillhör föraren eller flera egna förarkort som inte får användas, men som trots detta har använts för att missbruka färdskrivaren.

I de fall en passagerare blir föremål för kroppsvisitation bör även han eller hon ges samma rätt till avskildhet och vittnes närvaro som en förare.

Föreslagen lydelse

Transportstyrelsens förslag

Genomsökning av fordon och kroppsvisitation vid misstanke om allvarligt missbruk av en färdskrivare**5 §**

En polisman eller bilinspektör får genomsöka ett fordon eller fordonståg, och en polisman får kroppsvisitera föraren, om

1. det i samband med en vägkontroll finns anledning att anta att föraren allvarligt missbrukat fordonets färdskrivare genom att väsentligen åsidosätta det som gäller för användning av ett förarkort,
2. det behövs för att söka efter föremål som kan ha använts vid missbruket, och
3. det kan antas att ett föremål som kan ha använts för missbruket kan hittas vid en sådan genomsökning eller kroppsvisitation.

1. det i samband med en vägkontroll finns anledning att anta att föraren allvarligt missbrukat fordonets färdskrivare genom att väsentligen åsidosätta det som gäller för användning av ett förarkort,
2. det behövs för att söka efter föremål som kan ha använts vid missbruket, och
3. det kan antas att ett föremål som kan ha använts för missbruket kan hittas vid en sådan genomsökning eller kroppsvisitation.

Om det finns synnerliga skäl, får även fordonets passagerare kroppsvisiteras.

*Föreslagen lydelse**Transportstyrelsens förslag***8 §**

Kroppsvisitation som innebär en undersökning av förarens kläder ska genomföras så avskilt som förhållandena medger. Om möjligt ska ett vittne närvara.

Kroppsvisitation som innebär en undersökning av förarens *eller passagerarens* kläder ska genomföras så avskilt som förhållandena medger. Om möjligt ska ett vittne närvara.

1.5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2004:865) om kör- och vilotider samt färdskrivare, m.m.

I ingressens sista stycke ska 9 kap. 17 § rätteligen vara *10 kap. 17 §*.

Underrättelseskyldighet 8 kap. 7 §

Transportstyrelsen anser att föreslagen lydelse är otydlig när det kommer till i vilka situationer som Polismyndigheten ska underrätta Transportstyrelsen. I paragrafen används ordet *misstanke* och det kan ifrågasättas om det är en misstanke i allmänhet som åsyftas eller om det är en *brottsmisstanke* inom ramen för en förundersökning. Transportstyrelsen menar att detta bör förtydligas, antingen direkt i paragrafen genom att där ändra till brottsmisstanke eller annars genom att utveckla resonemanget i motivtexten.

1.7 Förslag till förordning om ändring i vägtrafikdataförordningen (2019:382)

Av ingressens första stycke framgår det att 6 kap. 2 § ska upphöra att gälla. Det saknas motivering till detta förslag i promemorian. Med tanke på regleringen i 16 d § i förordningen (1998:1134) om belastningsregister bör dock denna bestämmelse kvarstå i vägtrafikdataförordningen (2019:382).

Beslut i detta ärende har fattats av ställföreträdande generaldirektör Ann-Cathrine Wikström. I den slutliga handläggningen av ärendet deltog sektionschef Anna Westerlund, jurist Nenne Åman och utredare Karin Michaelsson, den senare föredragande.